

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterslægtsselskabets Skole

201/128
KATEGORSKOLENS
BYKØBING F.
BIBLIOTEK

1957-58

EFTERRETNINGER
OM
EFTERSLÆGTSELSKABETS
SKOLE

FOR SKOLEÅRET 1957—58

VED
REKTOR
JOHANNES JØRGENSEN

KØBENHAVN
J. D. QVIST & KOMP. BOGTRYKKERI. AKTIESELSKAB
1958

Skolen grundlagdes 1786 af „Selskabet for Efterlægten“ og ejedes af dette selskab til 1909. Derefter overgik den til „De forenede Skoler“. Den 1. august 1919 overtoges den af Københavns kommune.

Tale

i

Selskabet for Efterslægten den 3. marts 1958 i anledning af 172-året for selskabets stiftelse

af overlæge, dr. med. *K. Faaborg-Andersen.*

Lægen, digteren og menneskevennen Johan Clemens Tode.

Var de ej alle Sole,
fik deres Gerning dog Vægt,
de Mænd af vor Holbergs skole,
der grundet vor „Efterslægt“.
Tode, Thaarup, Rahbek, Storm,
de gav Tidens Tanker Form,
Fremgangstanker, Skoletanker,
og bag dem et Hjerte banker.

Således skrev Alfred Ipsen, som vi lige har hørt, i sin kantate ved skolens 125 års fødselsdag. Men hvem var nu disse mænd af vor Holbergs skole, der omtales her? De fleste kender utvivlsomt professor Knud Lyhne Rahbek. Personlig mindes jeg stadig med glæde lektor Bøgh-Hansens foredrag om Rahbek, selv om det nu er over 25 år siden, dette foredrag blev holdt ved en 4. marts fest.

Den norskfødte digter Edward Storm, Oehlenschlägers lærer, kender også de fleste. Brødrene Thomas og Frederik Thaarup er vel knap så kendte, og hvad endelig Tode angår, er det først i de senere år, mere end hundrede år efter hans død, at hans liv og virke er blev draget frem, og medicinalhistorien har sat ham et minde.

Hvem var da denne Tode? Ja, på den sten, vennerne rejste på hans grav på Assistents Kirkegård, skrev geheimekonferensråd Ove Malling følgende enkle ord: „*Lægen, Digteren og Menneskevennen Johan Clemens Tode, sattes denne Gravsten*“. Jeg skal nu prøve at påvise, i hvor høj grad Tode havde gjort sig fortjent til denne smukke gravskrift.

Tode blev født d. 24. juni 1736 som den yngste af en stor børneflokk. Faderen var toldbetjent i de fire lande ved Elben, som Baggesen omtaler i sin rejsebeskrivelse. Disse „Vierländer“ tilhørte Lybæk og Hamburg i fællesskab og var: „*Overflødheds, enfoldigheds og den sande friskheds sæde*“.

Moderen blev enke i 1741, da Tode var fem år gammel, og sad i små kår. Hans skolegang i Hamburg var derfor mangelfuld, og der blev ikke råd til, at han kunne blive student for at gå universitetsvejen. Han kom i lære hos sin ældre søsters mand, barberkirurgen Bertel Schrøder i Tønder, hvor han efter tre års forløb tog amtskirurkseksamen. 20 år gammel kom han til København og tjente seks år hos den udmærkede hofkirurg Wohlert, som fik stor betydning for Todes udvikling, og til hvem han altid stod i dyb taknemmelighedsgæld; thi, skriver Tode, „*hvad fremgang jeg maatte gøre under saadan en fører, med en smule geni til, det kan man forestille sig. For alle mine syge, og hvad jeg havde anvendt hos dem, fordrede han regnskab, og tilfredsstillende regnskab, knuder opløste han, og tvivl hævede han. Jeg var hans skriver i det danske, franske og tyske sprog ikke alene hans erfaring lagde grunden til min; ikke alene gav han den plante, som alene uden tilsyn, vilde groet vildt og kommet til liden nytte, ordentlig væxt ved at klippe og lede den, så at jeg, hvad jeg kan være istand til at bidrage fædrelandets og videnskabens gavn næst den Allerhøjeste giver og bestyrer, takker en Wohlerts cultur allermest, ihvorvel han ikke qualte, men kun tilbageholdt min æsthetiske aand, og alene vogtede, at den ikke kom til at spille mester over mit brødstudium og rette bestemmelse*“.

Fra sin tidligste ungdom har Tode utvivlsomt næret udprægede litterære interesser, der nær havde betaget ham lysten til at fortsætte sine studier som kirurg. Han har åbenbart vaklet mellem beslutningen om at fortsætte med sine kirurgiske studier for at blive amtskirurg og lysten til at dyrke litteratur og æstetik som hovedopgave. Det skyldtes hofkirurg Wohlerts indtrængende opfordring, at han opgav æstetikken til fordel for brødstudiet, men æstetikken blev i hans senere liv aldrig helt forsømt, tværtimod, thi, som det vil fremgå af hans senere livsførelse, blev hans hovedinteresse knyttet til forfattervirksomheden samtidig med, at lægegerningen trængtes i baggrunden og helt blev opgivet adskillige år, før hans død.

I de år, han gik hofkirurg Wohlert til hånde, benyttede han lejligheden, når han vågede hos syge, til i disses bogsamlinger at ud-søge noget godt at læse. I sin autobiografi nævner han enkelte hjem, hvor han på denne måde dyrkede sine litterære interesser. Det var også Wohlert, der bevirkede, at Tode, da han var 26 år

gammel i 1763, kom i forbindelse med Frederik d. V.s hof i Fredensborg, hvor han ansattes som kongens rejsekirurg. Det var et benbrud, som kongen pådrog sig, der gav Tode anledning til at gøre kongens personlige bekendtskab. Under en smertefuld forbindelse, fik Tode en lussing af kongen, som denne bagefter fortrød og bad Tode om ikke at opfatte som vrede, hvortil Tode svarede: „*En lignende nåde, har vist ingen at rose sig af*“. Dette morede kongen, der gjorde Tode til sin oplæser, ligesom han i kraft af sine charmerende egenskaber hurtigt indyndede sig hos livmedicus Christian Berger, livmedicus Piper, livkirurg, justitsråd Braun og hofmedicus Clausen. „*Man holdt af mig for det altid muntre, spøgefulde lunes og det åbne hoveds skyld og gjorde sig en fornøjelse af at bidrage til min dannelse*“. Han badede sig i nådens sol, og kongen kunne godt lide denne ubekymrede og altid fra en glad side skuende Tode. Han omgikkes daglig hofkirurg Braun, idet de mødtes i lægeværelset i Fredensborgs kavalierfløj, og når Tode om formiddagen sad her og ventede på hofkirurgen, fordrev han tiden med på hvide papirstykker at nedskrive Horat'ske epigrammer og bonmots af Voltaire og lignende, som Braun fik lejlighed til at læse, og disse udslag af Todes åndsliv og belæsthed meddelte Braun kongen og de andre læger ved hoffet, og det endte med, at hans kolleger mente, at han besad alt for gode evner til, at han skulle nøjes med at være kirurg, men burde uddanne sig til læge.

Her bliver det nødvendigt for mig at indskyde en bemærkning om læge- og kirurg-uddannelsen på Todes tid. Det var ikke sådan dengang, at en kirurg var en læge, som havde uddannet sig specielt med henblik på den kirurgiske teknik. Datidens kirurger var faktisk barberer, kirurgien var et håndværk, som man lærte som ethvert andet håndværk ved at stå i lære hos en barberkirurg. Anderledes med lægeuddannelsen, som på det tidspunkt var helt teoretisk, uden nogen form for kirurgisk islæt og alene foregik på Universitetet ved teoretiske, diskuterende og disputerende handlinger.

Først flere år efter Todes død, blev de to uddannelser smeltet sammen til een lægeuddannelse.

De gode livmedici's ide om, at Tode skulle uddanne sig til læge, passede ham imidlertid slet ikke. Tode ville, som han skriver, helst blive, hvor han var, og hvad han var. Tode har i en beretning om sit ophold ved hoffet fortalt, hvor ubehageligt overrasket han blev, ved pludselig en morgen, efter sin hjemkomst fra et lægebesøg til hest, at blive kaldt op til Johan Chr. Berger, som opfordrede ham til at opgive kirurgien og i stedet for studere medicin. Tode befandt sig så vel ved livet ved hoffet, som han beskriver i sin autobiografi

på følgende måde: „Jeg spiste hos mundkokken, jeg fik drikke fra kongens kælder, jeg fandt frokosten hos andre gode venner, endog skrivematerialer stod til min tjeneste, og til at besøge de syge bønder i bønderbyerne, havde jeg fri hest af kongens stald, og den jeg hver gang fik, og som derfor blev kaldt doktorhesten, var den troeste og sindigste og bedst kvalificerede, som jeg kunne ønske mig. Alle gjorde sig en fornøjelse af at tjene den subalterne æskulapius. Endog bønderne lo og førte mig fri og frank ud på landevejen, når jeg læsende i en bog, var redet ind i en kornmark. Hesten blev for min skyld beværtet med god havre. Om morgenen havde jeg den fornøjelse at drikke en kraftig kaffe, snart på eet, snart på et andet sted, allerhelst hvor jeg havde een at årelade eller forbinde. Derpå at læse alle slags aviser, som min patron havde taget med fra Hans majestæt, og som jeg fandt hos ham, når jeg kom for at assistere. Om eftermiddagen, når jeg ikke havde noget at forrette, gjorde jeg lystrejser på Esrum sø. Om aftenen bivågede jeg serenader i skoven, eller hørte nye tidender fra København af de ankomne på kroen. Formedelst rustvognen, havde jeg fri korrespondens med gode venner i København. Kroner fortjente jeg hos præsterne, dukater på slottet, kavalererne lånte mig nye franske bøger, og een af dem hørte på mine vers“.

Som det fremgår heraf, førte Tode et sorgfrit og ansvarsløst slaraffenliv under sit ophold på Fredensborg. Han var alles yndling, blev forkælet, nød livet i fulde drag, tjente gode penge, og havde samtidig lejlighed til at dyrke sine litterære interesser, ja, endog til at skrive poesi. Hans ambitioner gik ikke højere end til engang i fremtiden måske at blive kirurg i Esbønderup, Hørsholm eller Frederiksborg. Han var, som han selv udtrykker sig, for indolent, ugidelig og utilbøjelig til at pålægge sig nogen tvang.

Og så bliver han som sagt pludselig en formiddag stillet overfor det af livmedicus Berger stillede forslag, at skulle opgave sin nuværende behagelige stilling, for at foretage sig en udenlandsrejse og studere medicin ved fremmede universiteter. Tode sagde straks nej, og frabad sig udenlandsrejsen, men Johan Chr. Berger og de andre hoflæger vedblev at bearbejde ham, og tilrådede ham at overveje sagen nøjere, og tilsidst indså Tode, at det ville være dumt ikke at følge sine velynderes råd, da det var den sikre vej til lykke. Men der gik dog lang tid, inden han besluttede sig til at tage imod tilbudet. Forinden havde han været med kongens følge i Holsten, og først efter to års forløb, lod han sig endelig overtale til at rejse udenlands.

Tode var lige fyldt 29 år, da han påbegyndte sin udenlandsrejse, hvortil han både manglede lyst og forudsætninger, for at kunne nyde det fulde udbytte af en sådan studierejse ved universiteterne i Holland, England og Frankrig. Han havde hidtil i 14 år udelukkende syslet med kirurgi og stod fuldkommen fremmed overfor det interne medicinske studium, og de erfaringer han høstede på denne rejse, som strakte sig over ca. 2 år, har da heller ikke inciteret den ellers meget skrivende og fortællende Tode til udførligt at gøre rede for, hvad der i medicinsk-videnskabelig henseende burde have interesseret på denne rejse.

Har Todes udenlandsrejse således næppe virket særlig befrugtende på ham i intern medicinsk henseende, så har den til gengæld virket i høj grad fremmede på hans sprogkundskaber.

Hans udenlandsrejse afsluttedes i sommeren 1768, da Tode var 32 år gammel, og han skulle nu tjene til livets ophold. Men erhvervsforholdene for medicinerne var på den tid dårlige herhjemme, hvorimod kirurgerne havde bedre levevilkår. Det var derfor ganske naturligt, at Tode atter søgte at knibe ud og vende tilbage til sin gamle kærlighed kirurgien, idet det var hans eneste mulighed for at tjene så meget, at han kunne leve af det. Han ansøgte derfor om at blive kirurg for slaverne i Stokhuset og det var først efter at håbet om at kunne opnå dette ringe kirurgiske embede var glippet, at han, som han udtrykker sig: *„Ved skæbnens og forsynets underlige førelse atter måtte gribe til medicinen“*.

Tode var som ovenfor nævnt allerede nu et par og tredive år gammel, hvorfor det hastede for ham at blive student, læge og doctor medicinae. Men takket være hans velyndere ved hoffet, i forbindelse med en pengeunderstøttelse fra kongen, gik det hele let og smertefrit for ham. Samme år, nemlig 1769, han som student immatrikuleredes ved universitetet, tog han den medicinske embedseksamen, og kort efter forsvarede han sin afhandling for doktorgraden, en afhandling, som han for størstedelen skrev om natten, mens han vågede på slottet over den syge konferensråd Schumacker. Tode har ganske utvivlsomt været et lyst hovede og hans viden på det tidspunkt har sikkert været meget stor, men alligevel må man undre sig over, at han på så kort tid kunne blive både student, læge og få doktorgraden; men man må erindre, at på det tidspunkt var kravene ikke nær så store, som de er i vore dage. Selv et vidende og velbegavet menneske, bliver i vore dage ikke student på et år, endsiges tager medicinsk embedseksamen, og hvad doktordisputatser angår, kræver de i vore dage et flereårigt og meget grundigt arbejde.

Herefter gik det slag i slag for Tode. 1771 blev han titulær hofmedicus under Clausens sygdom og samme år på Pipers og Bergers anbefaling virkelig hofmedicus og fik som sådan plads i det kongelige collegium Medicum, der bestod af Piper, Chr. Berger, Johan Justus von Berger, de to professorer Kratzenstein og Rottbøl, samt stadsfysicus Vandler.

Tillad mig her et lille sidespring. Jeg kan ikke nævne Johan Justus von Bergers navn, uden at komme til at tænke på hans sørgelige død. Han led af svimmelhed og øresusen, og det generede ham så meget, at han lod sig operere, idet han i 1791 fik foretaget en opmejsling af højre øre. Dette var den første øreopmejsling i Danmark og vistnok i hele verden, men den mislykkedes beklageligvis, og Johan Justus von Berger døde af meningitis.

I oktober 1774 blev Tode udnævnt til medicinsk professor ved Københavns Universitet, hvilket skaffede ham et ærefuldt og betydeligt arbejde, der dog var fuldkommen ulønnet. Lønnet professor blev han først ved Chr. Rottbøls død i 1797, efter at han altså i 25 år havde holdt forelæsninger, ofte flere gange om dagen, uden honorar. Dog fik Tode i 1796 af kongen 200 rigsdaler for at holde medicinske praktiske forelæsninger for kirurgerne. I marts 1797, før han udnævntes til ordinær professor, rantes Tode desværre af en hjerneblødning, der medførte lammelse af højre side, og, som han skriver, „*meget nedstemte min munterhed*“. Universitetskansleren, Hertugen af Augustenborg udvirkede i den anledning et anseeligt tillæg, der som han selv siger „*meget bidrog til min helbredelse*“.

Tode var en overordentlig flittig mand, og samtdig med, at han passede sine forelæsninger, praktiserede han som læge, og udgav årligt en mængde skrifter, der handlede om højst forskelligartede emner, som lægekunst, kirurgi, dramaturgi, poesi, teologi og sprog. Han betragtede det som en stor fordel for sin arbejdsevne, at han stadig vekslede mellem forskellige emner, hvilket han fremhæver i sin oversættelse af Hufflands: „*Kunsten at forlænge livet*“, idet han skriver, at „*når man en tid lang har syslet med een genstand og da går over til en anden, kan man tilvisse gøre meget*“.

Todes professorgerning kom ikke til at virke befrugtende på udviklingen af den danske lægevidenskab. Hans forelæsninger indeholdt sjældent noget nyt. De bestod som regel af opkog af ældre teorier, og han svor troligt livet igennem til midler som åreladning, patentmedicin og diathetiske forskrifter. Ikke desto mindre var hans forelæsninger stærkt besøgt, og han nød stort ry i samtiden, selv om han i årenes løb ikke forskånedes for angreb fra forskellig side.

Dette sidste gjaldt ikke mindst på det område indenfor lægevidenskaben, hvor han virkelig fik banebrydende betydning, nemlig studiet af de veneriske sygdomme. Hans indsats på dette felt har været meget diskuteret i medicinalhistorien. Mig forekommer hans indsats at være meget væsentlig. Det er hævdet, at andre havde syslet med de samme tanker tidligere, men det er en ting, som man kender i alt hvad der hedder lægevidenskab; der eksisterer faktisk intet nyt under solen, når det drejer sig om sygdomserkendelse og sygdomsbekæmpelse og man må betænke, at det i vore dage er uhyre let at kritisere en indsats, som er blevet gjort for over 150 år siden. Hverken undersøgelsesteknik eller patientmateriale var dengang det samme, som det er i vore dage, og det er derfor min opfattelse, modsat mange medicinalhistorikeres, at Todes indsats på dette felt var banebrydende. I denne forbindelse må man naturligvis også huske på, hvor ringe den medicinske viden om disse sygdomme var på den tid.

Todes efterfølger i professorembedet, Johan Daniel Herholdt, blev et offer for denne mangelfulde viden. Han var læge for den herostatisk berømte „Synålejomfru“, Rackel Hertz, fra hvis legeme han i løbet af 10 år fjernede næsten 400 synåle, som hun angav at have slugt som barn. Tidens berømte læger, inklusiv professor Herholdt, troede hende, indtil det afsløredes, at hun selv stak synålene ind under huden for at gøre sig interessant. Denne historie medførte, at lægerne blev forment adgang til „Videnskabernes Selskab“, hvor de aldrig har fået lov at komme siden.

Foruden sine rent videnskabelige arbejder udgav Tode en lang række populære medicinsk-hygieniske skrifter, der viser ham som den første virkelig danske hygiejniker, idet han i disse skrifter som den første herhjemme utrættelig kæmper for at henlede samtidens opmærksomhed på nødvendigheden af at leve efter sundhedens regler. Han tilråder således legemlig motion, gymnastik og søbade, og et sted skriver han, at „vi ville altid finde flere slette mennesker, ubarmhjertige, følelsesløse, lumske, ondskabsfulde, skumlende, æreskændende, løsagtige, slikengeelskende, svinepolitiske, kabbalere, lurendrejeragtige, hykleriske, ildesindede, ildehandlende skiftinge iblandt de kælnede, ømkødede, følsomme, lade og uskikkede end iblandt dem, der ideligen tumler sig gående, ridende, agende, kørende, jagende, dansende, springende, legende, brydende og baskende“. Denne gevaldige mundfuld giver en lille smagsprøve på Todes litterære stil.

I årenes løb udgav Tode en næsten uoverskuelig række af tidskrifter; det ene blad afløste det andet, og da han havde så mange

jern i ilden, blev meget af det, han skrev, sjusket hastværksarbejde. Ikke sjældent lovede han fortsættelse på en artikel, men glemte så at bringe den, og indholdet af de enkelte numre var ofte usandsynlig rodet og spændte over populærvidenskabelige afhandlinger, gode råd om syltning, ølbrygning og lignende, patetiske opråb om støtte til alle mulige formål, sange og viser af egen tilvirkning og af tvivlsom værdi, ordgæder og litterære recensioner.

De kendteste af Todes populære medicinske tidsskrifter var: *Sundhedstidende*, *Ny Sundhedstidende* og *Sundhedsbladet*. Desuden udgav han *Sundhed* og *Underholdning*, *Hygæa* og *Muserne*, *Hertha* og *Valhalla*.

Et sted skriver han: „*Om de sygdomme, som accoucheuer og advokater bliver underkastet*“. Et andet sted angiver han: „*Hvorledes man tilbereder en ypperstepræstesovs, som dog vel at mærke ikke dur for alle dem, der have røde næser og anden fyrighed i ansigtet, da alle skarpheder ty til de steder, hvor der allerede flere vare af denne sort ere henlagte til udførsel*“. I en formanende artikel: „*Advarsel for dem, der lader børn spadserer i Rosenborg*“, skriver Tode, at „*galenskaber og udyder gå frem, uagtet vor presse sveder under lærdom, og hellig sandhed flyder som honning fra exemplariske læreres munde*“. Derefter udvikler han, hvor overhængende faren er for, at børn, der går og leger i nærheden af det smukke springvand med svanen, skal falde i bassinet og drukne. Mens ammen eller pigen sidder og gaber på folk eller holder snak med en sladdersøster, kan en rolling vove sig langt ud på bredden ved vandet og tumle ned, „*da denne bredde går skrås*“.

Een af de mest kostelige artikler, jeg er stødt på under læsningen af Todes skrifter, har jeg fundet i hans Sundhedsblad. Den hedder: „*Hvorledes kan man få sit legeme efter døden således balsameret, at det aldrig kan rådne, men beholder sin skikkelse, sine træk, end- og sit hår, og hvad kan det koste?*“.

Man får her oplyst, at finessen ved balsameringen blandt andet består i, at man lægger liget i en tinkiste, hvori man kommer 800 potters bedste fransk brændevin, 400 dito bedste vineddike, 60 pund stødt egebark, 50 pund dito peber, 50 pund dito romersk alun og 100 pund dito salgemmae. I denne sylte skal den døde ligge veltildækket med uldne klæder hele 30 dage, dog tages han hver dag op og efterses, — hvorpå man tager en anden ny tinkiste og fylder den med ligesådan kvantitet af de ovenmeldte sager, i hvilken blanding legemet atter henligger i 30 dage.

Efter denne omgang, oplyser Tode, blander man nye mængder af brændevin, vineddike, aloe, myrramastisk, muskatnødder, kanel

og nellike, og putter liget ned i denne sylte, hvor det ligger og trækker lage i to måneder, hvorpå man tørrer det i et lidet kammer imellem to kakkellovne i en fire måneders tid. Derefter skal det ferniseres med forskellige rare sager, og så er processen, efter 8 måneders forløb, endelig afsluttet, — summa 4.500 rigsdaler.

Nu kender De lidt til fremgangsmåden, for det tilfældes skyld, at De skulle føle trang til at få Deres jordiske rester opbevaret for kommende slægter. Formodentlig nærer De ingen ønsker i den retning, men spørger med Tode: „*Hvortil nyttet sligt?*“ Svaret er: „*Til at opholde den skjæbne alt kjød er underkastet, til at sinke rådnelse, og jeg siger, at opholde og sinke, thi rent at tilintetgøre de ord, til jord skal du blive, det står ikke i noget menneskes magt*“. Tode afslutter artiklen med følgende fornuftige betragtninger: „*Men det retteste var nok, at enhver ville overlade legemet til naturens lov, og derimod stræbe at leve i de seneste slægters minde ved ros-værdige handlinger og store bedrifter. Vort legeme er en så ubetydelig del af vort individuum, at det næppe er værd at bevare. Det, som egentlig bestemmer vor sande værdi, som alene kan gøre os elskede og agtede af den nærværende slægt og dets afkom, er den udødelige sjæl.*“

I det hele taget besad Tode i mange spørgsmål en sund sans for det rette og for det naturlige, og foruden sin ofte noget snusfornuftige måde at udtrykke sin mening på, kunne han lægge et lune og en friskhed for dagen, som i høj grad medvirker til at gøre hans skrivelser læseværdige.

Af en udtalelse af Tode i Sundhedstidende fremgår det, at han ligesom vore dages „*Det Bedste*“, betragter sit blad som et koncentrat af det vigtigste nyt fra magasiner, memoirer, aviser o.s.v. Særlig de, der bor fjernt fra hovedstaden, kan her i et letfatteligt sprog følge med i ellers vanskeligt tilgængelige emner. En stor del af hans litteratur omhandler, hvad man bør spise og drikke. Kødmat indtager førstepladsen til fordel for planteføde, ja, i det hele gælder den gyldne regel, at Todes livretter anbefales som særdeles sunde, medens de andre får en ringeagtende omtale. Andesteg, frikadeller og rødgrød hører mærkeligt nok til sidstnævnte kategori; rødgrøden betegnes som et tungt fordøjeligt bogbinderklister.

I Nye Sundhedstidende fra 1883 findes der i nr. 25 et morsomt læserbrev i samme stil, som man kan finde det i vore dages ugeblade. Dog må indholdet siges at være lidt tidspræget, når man undtager følgerne af den omtalte frøkens mange gode kontanter. Efter at have læst Todes vittige indfald i anekdoter og vers, får man

imidlertid en lille mistanke om, at redaktøren muligvis selv kan være forfatter til brevet, der lyder således:

„Jeg er en ung pige, som har penge, og kan tage hvem jeg vil, jeg har friere nok, jeg ved også nok, hvad der er i enhver i henseende til det moralske, men jeg vil gerne have een, der er sund og frisk og kan leve længe med mig. Vær derfor så god, når De igen skriver en Sundhedstidende, at tale et par ord om de rette sundhedstegn hos en mandsperson. Finder jeg mig vel ved Deres råd, så skal De til takke for Deres artighed få at vide, hvo den er, som nu kalder sig Deres tjenstberedvillige Ursula Bedstedel. Svaret kom først i nr. 32, idet Tode var stærkt optaget af at skrive om, „hvad man har at iagttage, når man spadserer“, „om glædeligt nyt for den, der gerne vil le“, eller „betragtninger over, hvorvidt det er gavnligt for børn at gå barbenet“.

Denne mode er forfatteren en energisk modstander af, idet han kun kan tolerere at f. eks. tiggeres eller fiskeres børn går barbenet, da deres profession som voksne jo ikke kræver strømpebæring. Også husmoderen får råd om køkkenkar, en udredning, der på en komisk umotiveret måde afbrydes af humoristiske vers om forskellige slags følsomhed. En detailleret sygehistorie om vandskræk, d.v.s. hundegalskab, mangler heller ikke og fylder ligesom „ægtestandens berømmelse“ flere numre. Da svaret langt om længe kom, har det ikke af den grund tabt i humor, men giver en sønderknusende dom over alle splejse på mindre end halvtredie kvarter over ryggen. Svar til frøken eller jomfru Bedstedel: *„At karakterisere den legemsbeskaffenhed i en mandsperson, som lover en rig hustru fuldkommen valuta i kærlighedskontanter udfordrer megen tid. For denne gang, må jeg alene erindre at brede skuldre og en mandig stemme, en god tenor eller bas ere hovedkendetegn på legemlig varighed. Derved findes gerne gode lunger. Og at ægtestanden tager på lungerne, det er bekendt. Disse tegn, brede skuldre og mandig stemme, ere desmere værd at lægge mærke til, da de ikke kunne efterlignes ved industri. Man har falske lægge og hundrede andre kunster, men ingen skrædder kan flytte skulderbladene længere fra hinanden end ribbenene kunne tåle. Mere derom ved det allerførste. Brug De indtil videre ikuns flittigt Deres lille stok, og lad der sættes mærke på den efter tommer, at De ligesom for spøg kan måle ryggen, halvtredie kvarter dansk alenmål er det ringeste, som en god kæreste må holde i bredden“.*

Som De ser heraf, har mandfolkeidealet åbenbart ikke, som moden, ændret sig i de forløbne 200 år. Kunstige lægge kommer jo ikke mere på tale, men til gengæld kunne man nok have undt an-

søgere til jomfru Bedstedels skatkiste, at skuldervattet dengang var opfundet.

Tode beherskedes livet igennem af en glødende kærlighed til teatret, og han forsøgte sig ved mange lejligheder selv som forfatter af skuespil og syngespil. Dog for det meste med ringe held.

Det første af hans stykker „*Søofficererne*“ eller „*Dyd og ære på Prøve*“, opførtes første gang i 1783 og opnåede indtil 1815 ialt 29 opførelser. Det gjorde ret stor lykke, hvilket dog nok mindre skyldtes stykkets kvalitet end den omstændighed, at værdien af tidens danske dramatiske frembringelser var rystende ringe.

„*Søofficererne*“ er et typisk eksempel på tidens moraliserende drama, hvis formål udelukkende bestod i at vise dydens sejr over sletheden. Stykkets hovedperson Greven af Worthington er idel ædelhed, og han ser det som sin opgave „*at opmuntre modfalden flid, at sætte miskjendt fortjeneste i sit rette lys, at redde undertrykt uskyldighed, og at frelse en vankende dyd af fare. Det er min daglig syssel og min sødelse fornøjelse*“.

Af Todes andre stykker blev „*Ægteskabsdjævelen*“, eller „*Banke-rotten*“ opført 6 gange, mens „*Bussemanden*“, eller „*Oldfuks forvandlinger*“, kun opnåede en enkelt opførelse. Hans øvrige skuespil kom aldrig til opførelse, og sandt at sige fortjente de det heller ikke. De hed besynderlige ting, som „*Rådjørlerne*“ eller „*Advokaten og hans Fuldmægtig*“, „*Halmkurven*“ eller „*Den snilde Kammerpige*“ og „*Mændenes nye Skole*“.

Intet forbitrede vel den lidenskabelige Tode mere end den kølige modtagelse, der blev de fleste af hans dramatiske arbejder til del, og han indviklede sig i hæftige og ubeherskede skænderier med sine kritisi. Særlig langvarig blev hans fejde med Knud Lyhne Rahbek, som i sine recensioner i „*Lærde Efterretninger*“ nedsablede Todes stykker, så såre de kom på tryk. Todes indlæg i disse diskussioner afslørede tydeligt hans selvovervurdering og komplette mangel på selvkritik, og han betragtede tydeligvis sig selv som en meget betydelig dramatisk forfatter.

Striden med Rahbek avlede en hel del bitterhed i Todes sind. Rahbek tog derimod striden på en ganske anden måde. Kritikken var fra hans side kun saglig, og slet ikke personlig. Da Rahbek således midt under stridighederne fik en dårlig tand, søgte han Tode, som var kendt som den bedste tandudtrækker i København og fik ham til at trække tanden ud.

Også som romanforfatter forsøgte Tode sig, og med den endnu læseværdige bog „*Kærlighedens Nytte*“, eller „*Tre dages Tildragelser*“ skrev han faktisk den første brugbare danske roman. Bogen, som Rahbek iøvrigt roste meget stærkt, blev udgivet påny i 1942.

Desuden er Tode forfatter til en lang række småfortællinger, fabler, selskabsviser, hyldestdigte o.s.v., som er samlet i hans: „*Samlede danske poetiske Skrifter*“, som begyndte at udkomme 1793. I denne samling findes der forskellige madviser med ejendommelige navne som „*Frikassé-sangen*“, „*Selskabssang*“, „*Ved en Torskeret*“, „*Ved en Oksesteg*“, „*Ved en Kalvesteg*“, „*En Kalkun-steg*“, „*En Haresteg*“, „*Om Agurkesalat*“, „*Om Jordbær*“, „*Aspar-gesvisen*“, „*Sang om Pølse*“, „*Madeirasangen*“ og hyldestsange til kongelige personer o.s.v. o.s.v.

Tode udfoldede endvidere et stort arbejde som polemiker og kritiker, han anmeldte således Wessels „*Kærlighed uden Strømper*“, og kritiserede arbejder af Johannes Ewald, idet han navnlig ankede over Ewalds skrækelige sprog.

Det hører endvidere til Todes fortjenester, at han stiftede, eller deltog i stiftelsen af flere selskaber, som kom til at virke dels for lægernes videnskabelige og praktiske uddannelse, og dels til fremme af moderne pædagogiske synspunkter i undervisningen af ungdommen.

I 1771 stiftede Tode således „*Det private kirurgiske Selskab*“, i hvilket kirurger diskuterede tilfælde af interesse. Selskabet bestod kun i 12 år, hvorefter det gik ind af mangel på fremmøde hos medlemmerne.

Betydeligt større held havde Tode, da han stiftede „*Det medicinske Selskab i København*“ i 1772.

Dette selskab, som stadig lever og som næst efter „*Det medicinske Selskab i Edinburg*“, er det ældste medicinske selskab i verden, har stadig forstået at videreføre et frodigt videnskabeligt og kollegialt liv.

Tode var naturligvis som de fleste af sin samtids store medlem af den berømte „*Dreyers Klub*“ på Østergade, hvor datidens litterater, studenter og embedsmænd mødtes for at drøfte dagens problemer. Blandt denne klubs medlemmer stiftedes i 1785 „*Selskabet for Borgerdyd*“, til hvis stiftelse Tode var hoveddrivfjederen. Det var meningen, at dette selskab skulle oprette en skole, men da oprettelsen af denne skole af forskellige grunde trak ud, stiftede Tode den 4. marts 1786 „*Selskabet for Efterslægten*“, hvorved han satte sig et af de smukkeste minder, som samfundsforbedrende meneskeven, idet dette selskab ved beslutningen af 3. maj 1786 oprettede en realskole for børn, særlig beregnet for børn fra mellemstanden og børn, som senere skulle gå over i de praktiske erhverv.

I stedet for den lærde skoles ensidige terperi af de klassiske sprog, skulle der undervises i simpel, praktisk, nyttig filosofi, det

almennyttigste af matematikken, kosmo- og geografi, historie, fysik, kemi og naturhistorie. Den del af lovkyndighed, som hvermand må vide, for at undgå skade og fortræd, brevskrivning, regnskabsføring, fransk, engelsk og tysk og endvidere modersmålet. Den 3. januar 1787 kunne Selskabet åbne sin skole i Pilestræde 100 i lejede lokaler. Tode viste en side af sit frisind ved at give jøder ret til at indmelde sig i Selskabet og dets skole. Den 4. marts 1798, i morgen altså for præcis 160 år siden, holdt Tode selv festtalen i denne skole.

Senere oprettede han endvidere en pigeskole, nemlig „*Døtreskolen*“ i Kronprinsessegade og endnu en drengeskole i Pilestræde, som senere gik over i „*Det skovske Institut*“. Det skal bemærkes, at Tode allerede i 1894 ønskede, at „*Efterslægten*“ skulle oprette en døtreskole ved siden af drengeskolen, men hans ide fandt dengang ingen tilslutning. Også på dette punkt var han altså mere end 150 år forud for sin tid.

Tode var medlem af „*Det medicinske Selskab i Paris og Edinburg*“ og æresmedlem af „*Det kongelige medicinske Selskab i København*“, og hans anseelse var stor, ligesom han var en meget kendt skikkelse i datidens København. Alligevel forbitrede adskillige genvordigheder i perioder hans tilværelse. Den meget betingede anerkendelse af hans fortjenester som dramatisk forfatter forbitrede ham som tidligere nævnt meget. Han var bestandig plaget af økonomiske bekymringer. Hans tidsskrifter gav som regel underskud, og han var sjusket og uordentlig i pengesager. Yderligere var hans huslige forhold meget slette. Konferensråd, professor Lauritz Engelstoft skriver i nogle efterladte optegnelser: „*Den berømte professor Tode, som døde i marts 1806, havde den ulykke at have en slet kone og en slet søn, som begge forbitrede ham hans alderdom. Hans kone satte hans klæder på Assistenthuset for at få penge til brændevin. Engang havde hun, da han skulle præcidere ved en medicinsk doktordisputats, fået hans kjole hjem i det øjeblik, han skulle bruge den, og i denne hast forglemt at tage lånesedlen af. Tode gik med den op på Studiegården, indtil een gjorde ham opmærksom på det. Han tog sig denne huslige prostitution meget nær.*“

I 1805 måtte han på grund af sygdom søge sin afsked som professor, og den 16. marts 1806 døde han. Hans bo var insolvent, og han begravedes derfor i en fattiggrav på Assistents Kirkegård. Men senere sørgede venner for et værdigt gravminde over ham. Og som teksten på dette gravminde siger, var han i sandhed en brav læge, digter og menneskeven.

In memoriam**Overlærer Kr. Rasmussen**

født den 5. december 1891, død den 21. juni 1957.

Dagen før translokationen i fjor modtog vi det tunge budskab om en dygtig og trofast medarbejders død.

Overlærer Kr. Rasmussen knyttedes til skolen i 1919; hans fag var regning og matematik samt gymnastik.

Med megen faglig dygtighed forbandt han stor pligtfølelse og menneskelig interesse for sine elever.

Han havde vel i nogen tid talt om, at han begyndte at føle sig træt og glædede sig til sit otium, som således skæbnen ville, at han aldrig skulle opnå; men hans arbejde var stadig præget af samme samvittighedsfulde grundighed, hans daglige færden iblandt os af samme stilfærdige lune, lige til den strenge sygdom brød ud, der skulle forbitre hans sidste måneder.

Den samfølelse, hvormed han omfattede alt og alle på den skole, hvor hele hans livsgerning kom til at ligge, vil huskes med dyb tak af alle os, der virkede sammen med ham.

Lektor G. Bøgh-Hansen

født den 1. februar 1888, død den 7. marts 1958.

Lektor Bøgh-Hansen blev fast knyttet til skolen i 1914 efter først at have forvaltet flere omfattende vikariater.

Også han havde således et langt virke i skolens tjeneste bag sig, da han tog sig afsked med udgangen af skoleåret 1955.

Her skal gentages de ord, hvormed rektor Chr. Nielsen dengang tog afsked med denne gode medarbejder: „Som få følte han sig knyttet til Efterslægtsselskabets skole, og mange generationer af elever har nydt godt af hans undervisning i dansk, som ikke blot gav dem solide kundskaber, men også lyst til at beskæftige sig med litteraturen“.

Bøgh-Hansens interesse udstraktes også til andet end det rent undervisningsmæssige.

Da det gamle Efterslægtssamfunds midler overgik til legat, fik han sæde i legatbestyrelsen, og da der stiftedes en ny elevforening af

gamle efterslægttere – et nyt Efterslægtsamfund – tog han ligeledes et arbejde op der.

Hans otium blev kort, og hans død kom brat og overraskende for os alle – få dage efter, at han havde deltaget både i skolens og efterslægtsamfundets 4. marts-fester.

Bøgh-Hansen vil blive husket i stor taknemmelighed af kolleger og elever fra de mange år.

Æret være to gode medarbejders minde.

Rektor Johannes Jørgensens indsættelse.

Referat ved Gunner Jensen.

På skoleårets første dag, mandag den 12. august, indsattes vor nye rektor – rektor Johs. Jørgensen, hidtil Ribe Katedralskole – i sit embede ved en festlig og stemningsfuld højtidelighed i skolens aula.

Til stede var foruden skoledirektøren og viceskoledirektør Otto V. Nielsen en række embedsmænd fra skoledirektionen samt repræsentanter for de kommunale skoleledere, skolenævnet, Efterslægtsselskabet og Efterslægtsamfundet.

Efter at forsamlingen havde sunget „Jeg elsker de grønne lunde“, gik skoledirektør Olaf Petersen op på talerstolen.

Skoledirektøren indledte med smukke mindeord om rektor Chr. Nielsen og vendte sig derefter mod vor nye rektor, der jo ikke var nogen ukendt og uprøvet kraft, men havde 10 års rektorgerning bag sig ved en anden gammel og traditionsrig skole. Skoledirektøren gav fyldigt og smukt udtryk for de forventninger, hvormed man mødte rektor Jørgensen, og gik så over til den højtidelige rektorindsættelse.

Efter skoledirektøren havde en række talere ordet for i kortere taler at byde rektor velkommen: for lærerkollegiet næstformand i lærerrådet lektor H. Müller – for forældrekrederen medlem af skolenævnet afdelingsbestyrer E. J. Møller – for Efterslægtsselskabet overretssagfører Holger Hede – og for Efterslægtsamfundet landsretssagfører Kai G. Jensen.

I den tale, hvormed rektor Jørgensen sluttede talernes række, rettede han – efter også at have talt smukt om sin forgænger i embedet – en varm tak til Københavns skoledirektion og til dem, der havde budt ham velkommen. Om fremtiden sagde han, at han ikke her ville fremsætte en fyldig programerklæring. Han mødte overhovedet ikke med et fiks og færdigt program. Han kom for at sætte sig ind i forholdene, at føre videre, forene gammelt og nyt.

Rektor Jørgensen modtoges med stort bifald.

Med „Der er et yndigt land“ sluttede dagens mere officielle afsnit, hvorefter rektor mødtes med skoleautoriteter, lærerkollegium m. fl. til en mere intim sammenkomst på lærerværelset. Dette var festligt smykket og ikke mindst – ligesom rektorkontoret – prydet af de blomster, der var sendt fra mange sider.

Afgangsprøverne 1957.

Studentereksamen:

Den nysproglige linie:

Andreassen, Henning: mg ÷ (13,49), Falck, Erik: mg ÷ (13,06), Haargaard, Palle: mg ÷ (13,19), Hansen, Finn Ihlemann: mg ÷ (13,61), Harder, Per: ug ÷ (14,79), Jensen, Erik: ug ÷ (14,65), Jørgensen, Bent Erik: mg (13,96), Korzen, Bennie: mg ÷ (13,51), Kristensen, Leif: mg (13,88), Nielsen, Ole: mg ÷ (13,44), Petersen, Jørgen Trans: mg ÷ (13,09), Poulsen, Kurt: mg ÷ (13,10), Roed-Petersen, Bjarne: ug ÷ (14,58), Svane, Ole: mg + (14,32), Sårde, Allan: mg ÷ (13,41), Vejp-Olsen, Werner: mg ÷ (13,33).

Den matematisk-naturv. linie:

Afdeling A:

Andersen, Børge Kold: mg ÷ (13,26), Caspersen, Aage Harbo: g (12,22), Caspersen, Mogens: mg ÷ (13,05), Christensen, Gorm Skovgaard: mg (13,99), Clausen, Arne: mg (14,13), Davidsen, Svend: mg ÷ (13,06), Hansen, John: mg (13,86), Heeris, Bent: g + (12,70), Jansen, Per: mg + (14,38), Larsen, Kell Bredsig: mg ÷ (13,34), Lassen, Sven Retlef: mg ÷ (13,45), Lusty, Gert: mg (13,86), Madsen, Jørgen: mg (13,70), Pedersen, Arthur: mg + (14,20), Pedersen, Ole Tingleff: mg + (14,35), Rasmussen, Kurt Fønnesbæk: mg (13,84), Scherling, Per: mg (13,79), Schrøder, Peter: mg ÷ (13,47), Søbye, Jens-Vilhelm: mg ÷ (13,37), Thulin, Jørgen: g + (12,75), Topp, Morten: mg (14,07).

Afdeling B:

Andreasen, Torben: mg (13,92), Bregner, Flemming: mg ÷ (13,02), Brøndsted, Arne: ug ÷ (14,66), Christensen, Nils: g + (12,68), Glendrup, Hans: mg (13,82), Hansen, Per Rhein: mg (13,98), Holm, Kaj: mg (13,75), Nielsen, Carsten: g + (12,84), Nielsen, Finn Lærke: mg + (14,37), Nielsen, Helge Dalum: mg (14,15), Nielsen, Jørgen Brøndholt: mg (14,01), Nielsen, Niels Søgård: mg (13,72), Petersen, Herluf: mg ÷ (13,32), Relster, Steen, mg (14,14), Schaumburg, Kjeld: mg + (14,33), Skousen, Thomas: mg (13,92), Smidt, Jørgen: mg ÷ (13,47), Søderberg, Jørgen: mg (14,03).

Afdeling C :

Baun, Aage : mg (13,93), Buchardt, Jens : mg ÷ (13,56), Christensen, Erik Lau : mg ÷ (13,56), Christensen, Kurt : mg + (14,21), Christiansen, Søren : ug ÷ (14,57), Clausen, Svend : ug ÷ (14,53), Helge, Per : mg ÷ (13,31), Jensen, Erik Schou : mg ÷ (13,47), Johansson, Ejvind : mg (13,80), Johnsen, Michael Sten : mg ÷ (13,35), Jonasson, Per : mg + (14,17), Kristensen, Preben : mg (13,90), Larsen, Poul Klemann : mg ÷ (13,39), Olsen, Ebbe : g + (12,96), Pedersen, Erling : mg ÷ (13,62), Støvring-Nielsen, Steffen : ug ÷ (14,50), Sørensen, Allan Skousgård : mg ÷ (13,35), Termansen, Erik Bang : g (12,23), Tvilling, Willy : mg ÷ (13,58), Vanggård, Ole : mg ÷ (13,63), Wennerberg, Steen : ug ÷ (14,59).

Realeksamen :

Andersen, Niels Bo : g + (12,95), Arentoft, Ole : mg + (14,32), Beldal, Alf : mg ÷ (13,23), Christensen, Bent Kofoed : mg ÷ (13,44), Cramer-Petersen, Lars : mg (13,77), Dramer, Jens-Ole : mg ÷ (13,56), Guldager-Nielsen, Jørgen : g + (12,86), Hanert, Tom : mg (13,74), Hartvig, Peter : g + (12,87), Hemmingsen, Ove : mg ÷ (13,40), Hess-Nielsen, Erling : mg (14,14), Høgsberg, Theiss : mg (14,01), Iversen, John : mg ÷ (13,43), Jensen, Finn : mg ÷ (13,24), Jensen, Jørgen Erik : mg ÷ (13,59), Katlev, Mogens : mg ÷ (13,16), Marsbøll, Erik : mg (14,10), Nielsen, Hans Ulrik : mg ÷ (13,14), Nielsen, Ivan : mg ÷ (13,25), Nielsen, Leif : mg ÷ (13,43), Pedersen, Poul-Erik Ørtoft : mg ÷ (13,32), Petersen, Vagn : g + (12,69), Rasmussen, Benny : mg ÷ (13,40), Svendsen, Erik Norman : mg (13,89), Tambour, Jørgen : mg (13,88), Thyssen, Ove : mg (13,82), Vangstrup, Ib : mg ÷ (13,66), Wall, Bjarne : mg + (14,27), Wodskou, Per : mg ÷ (13,19).

Det Moltkeske Præmielegat :

Skolens højeste udmærkelse, der foruden ug eller ug ÷ som eksamensresultat forudsætter flid og god opførsel under skolegangen, tildeltes Per Harder, Erik Jensen, Bjarne Roed-Petersen af III g.ns, Arne Brøndsted af III g.mn.b og Steen Wennerberg, Søren Christiansen, Svend Clausen og Steffen Støvring-Nielsen af III g.mn.c.

Skolenævnet.

Det i henhold til den gældende lovgivning valgte skolenævn består af følgende medlemmer: kontorchef, cand. jur. *A. Wassard Jørgensen* (formand), politiadvokat *N. A. Poulsen*, bogholder *A. Andreassen*, læge *Viggo Jensen* og afdelingsbestyrer *E. J. Møller*. Skolen er repræsenteret ved rektor, inspektør *Gunner Jensen* og lektor *P. Poulsen*.

I forbindelse med den årlige forældreuge i tiden fra 11.-16. november afholdtes et forældremøde den 13. november, som sædvanlig med god tilslutning.

Skolenævnets formand, kontorchef *A. Wassard Jørgensen*, bød velkommen og udtalte smukke mindeord om rektor *Chr. Nielsen*, hvorefter han rettede en hjertelig velkomsthilsen til rektor *J. Jørgensen*. Denne takkede og redegjorde derefter for sit syn på gymnasieskolens arbejde.

I den efterfølgende pause benyttede forældrene sig i rigt mål af lejligheden til at tale med skolens lærere.

Efter mødet deltog de fleste af forældrene i et fælles kaffebord.

Endvidere afholdtes et forældremøde den 18. februar 1958, også med god tilslutning.

Her talte rektor *J. Ahm, Esbjerg*, om erhvervsvejledning i skolen.

Derefter var der et særligt møde for forældrene til eleverne i 4. ml. Her redegjorde rektor *Jørgensen* ved kaffebordet for de synspunkter, der må anlægges ved elevers opflytning i gymnasium og realklasse, hvorefter forældrene havde lejlighed til at tale med lærerne.

Skolens lærere.

- Rektor*, dansk i I g. m. b. og c., 1. ml. a.
- Lektor *Hermod Andersen*, gymnastik i III g. m. a., I g. m. c., realkl., 3. ml. b., geografi i realkl., 4. ml. b., 3. ml. b., 2. ml. a., naturfag i II g. m. a., I g. s.
- Lektor *M. H. Assingbæk*, naturfag i III g. s. og m. b., I g. m. a. og c., naturhistorie i 4. ml. a., 3. ml. a., geografi i 4. ml. a., 3. ml. a., 2. ml. b., 1. ml. a.
- Adjunkt *S. Brinkhard*, matematik i III g. m. a., I g. m. a., regning og matematik i 3. ml. b., 2. ml. b., naturlære i II g. m. a.
- Lektor *O. Brünnich Nielsen*, matematik i II g. m. a. og b., tegning i 3. ml. a. og b., 2. ml. a. og b., 1. ml. a. og b.
- Lektor *E. Didriksen*, tysk i III og II g. s., 3. ml. a., latin i III og I g. s., 4. ml. b.
- Lektor *E. Garby*, matematik i I g. m. b., regning og matematik i realkl. og 1. ml. b., naturlære i III g. m. b.
- Lektor *E. Giødesen*, engelsk i III g. s., 2. ml. a., 1. ml. b., religion i III g. s., II g. m. a. og b., I g. m. b., 4. ml. a., 1. ml. a. og b.
- Lektor *J. Hatting*, historie i III g. m. b., II g. s. og m. a., I g. m. a. og c., realkl., 4. ml. b., 3. ml. a., oldtidskundskab i III g. m. b., II g. s. og m. a., I g. m. a. og c.
- Adjunkt *K. Hemmingsen*, naturfag i III g. m. a., II g. s. og m. b., I g. m. b., naturhistorie i 4. ml. b., 2. ml. a. og b., 1. ml. a. og b., geografi i 1. ml. b., naturlære i 4. ml. b., gymnastik i 2. ml. b., 1. ml. b. Har tilsyn på legepladsen.
- Lektor, dr. phil. *T. Hermann*, fransk i III g. s. og m. b., II g. s. og m. a., I g. m. a., latin i II g. s., tysk i 4 ml. b.
- Lektor *J. Himmelstrup*, dansk i III g. s., 2. ml. a., engelsk i II g. s., I g. m. c., realkl., 4. ml. a. Bibliotekar.
- Inspektør *G. Jensen*, dansk i 3. ml. a., 1. ml. b., fransk i realkl., latin i 4. ml. a., historie i 4. ml. a., 3. ml. b., 2. ml. a. og b., 1. ml. a. og b.
- Adjunkt *H. A. Koejoed*, dansk i III g. m. a. og b., 4. ml. b., 3. ml. b., tysk i realkl., engelsk i II g. m. b., I g. m. b., religion i III g. m. b., I g. m. c., 3. ml. b.
- Lektor *frk. R. Lorentzen*, dansk i II g. m. a., I g. s., 2. ml. b., engelsk i I g. m. a., 4. ml. b., 2. ml. b.
- Lærer *H. J. Mogensen*, sløjd i 4. ml. a. og b., 3. ml. a. og b., 2. ml. a. og b., 1. ml. a. og b.

- Lektor *H. Müller*, historie i III g. s. og m. a., II g. m. b., I g. s. og m. b., oldtidskundskab i III g. s. og m. a., II g. m. b., I g. m. b., engelsk i 3. ml. b., tysk i 2. ml. b. Boginspektør.
- Lektor *Sv. Møller*, matematik i III g. m. b., I g. m. c., regning og matematik i 3. ml. a.
- Lektor *Johs. Olsen*, dansk i II g. s., I g. m. a., realkl., fransk i II g. m. b., I g. s., oldtidskundskab i I g. s., religion i III g. m. a., II g. s.
- Lektor *P. Poulsen*, naturlære i III g. m. a., II g. m. b., I g. m. b., 1. ml. b.
- Adjunkt *A. Rasmussen*, engelsk i II g. m. a., I g. s., 3. ml. a., tysk i 3. ml. b., 2. ml. a., gymnastik i II g. m. a., I g. s., 3. ml. a. Har tilsyn i bygningen.
- Overlærer *C. Simonsen*, naturlære i realkl., 4. ml. a., 3. ml. a., 2. ml. a., matematik og regning i 4. ml. a. og b., gymnastik i II g. s., I g. m. a. og b. Har tilsyn i bygningen.
- Lektor *V. Stærmoose*, dansk i II g. m. b., tysk i II g. m. a. og b., I g. s., I g. m. a., b. og c., 4. ml. a., engelsk i 1. ml. a.
- Adjunkt *E. Thastum*, dansk i 4. ml. a., religion i I g. s., I g. m. a., 4. ml. b., 3. ml. a., 2. ml. a., 2. ml. b., gymnastik i 4. ml. a. og b., 2. ml. a., 1. ml. a., skrivning i 3. ml. a. og b., 2. ml. b., 1. ml. a. og b.
- Overlærer *A. Winther Pedersen*, naturhistorie i realkl., 3. ml. b., regning og matematik i 2. ml. a., 1. ml. a., gymnastik i III g. s. og m. b., II g. m. b., skrivning i 2. ml. a.

Ved udgangen af sidste skoleår mistede skolen tre af sine lærere.

Lektor *P. Hassing* tog sin afsked efter at have været knyttet til vor skole siden 1935; hans hovedfag var engelsk.

Skolen siger ham tak for godt og pligtro arbejde og ønsker lektor *Hassing* et langt og lykkeligt otium.

Adjunkterne *S. Bülow* og *J. Due* overgik efter eget ønske til andre gymnasier. Med dyb beklagelse giver skolen afkald på deres dygtige medarbejderskab, men også med ønsket om tilfredshed og lykke for dem i deres nye virke.

Som vikarer har i skoleårets løb følgende virket: stud. mag. *J. E. Pless*, stud. mag. *Knud Sinding*, cand. jur. *Brünnich Henriksen*, cand. mag. *E. Bregnsbo* og organist *Henning Wesch*.

Skolens tandlæge er fru *Inger Agner*, der har haft sygeplejerske fru *Ingrid Lorentzen* som medhjælper.

Skolens læge er dr. med *H. Keiser-Nielsen*, som har været assisteret af sundhedsplejerske frk. *L. Møller*.

Som lærerkandidater har følgende gennemgået kursus i praktisk undervisningsfærdighed: cand. mag. fru *Gertrud Boas* (hos lektorerne *Himmelstrup* og *Olsen* samt rektor), cand. mag. *Mogens Petersen* (hos lektorerne *Stærmosé* og *Himmelstrup*), cand. mag. *Karl G. Larsen* (hos lektorerne *Himmelstrup*, frk. *Lorentzen* og *Stærmosé*), cand. mag. *Johs. Albertsen* (hos lektorerne *Himmelstrup*, frk. *Lorentzen*, *Giødesen* og *Olsen*), cand. mag. *Flemming Conrad* (hos rektor og lektorerne *Himmelstrup* og *Olsen* samt adjunkt *A. Rasmussen*), cand. mag. *Jørgen Kragh* (hos lektor, dr. phil. *Hermann* og rektor) og cand. mag. *E. Bregnsbo* (hos lektorerne *Poulsen* og *Møller*).

Pensa i eksamensklasser.

III Gymnasieklasse.

Nysproglig afdeling.

Religion (E. Giødesen). De vigtigste fremmede religioner.

Dansk (J. Himmelstrup). Afslutning af pensum i dansk litteratur med benyttelse af Borup-Jensen: Håndbog i dansk litteratur og Jensenius: Dansk litteraturhistorie. 30 s. svensk efter Roikjer m. fl.: Svensk lærebog. 41 s. norsk efter Borup Jensen: Håndbog III. Ibsen: Vildanden. 9 stile.

Til eksamen opgives: Jensenius: Dansk litteraturhistorie (fra 1700). En landsbydegns dagbog. En dansk students eventyr. Fem eventyr af H. C. Andersen (efter Håndbog i da. litt. II). Håndbog i dansk litteratur I⁵: 46-70, 113-115, 168-172, 194-198, 218-220, 230-231, 251-253, 272-278, 316-318, 343-345, 347-351; II⁶: 20-21, 66-70, 150-153, 167-169, 184-185, 186-190, 198-216, 269-276, 290-297; III⁶, 1-10, 33-37, 39-41, 74-78, 102-105, 114-115, 221-229, 307-308. Roikjer m. fl.: Svensk lærebog, 11. udg. pp. 5-23, 57-76, 125-130. Norsk efter Borup Jensens håndbog III⁶, 333-334, 340-342, 349-352, 365-368.

Tysk (E. Didriksen). Urfaust (v. Mogens Branner u. Knud Pedersen). Tyske digte (v. Østergaard): Udvalg af Goethe, Schiller og Heine. Deutsche Klassiker (v. Branner u. Stærmosen), (3. udg.), s. 88-93, 105-114, 116-119, 151-161, Zweig: Die Schachnovelle (v. Werner). Kulturgeschichtliche Lesestücke (v. Ring Hansen u. Stærmosen): stk. 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 17, 25, 31, 32. Stiløvelser efter Sigtryggsson og Rossens bog.

Til eksamen opgives: Urfaust, s. 15-22, 35-37, 42-50, 57-61, 64-65, 70-73. Maria Stuart (Hendriksens udgave) v. 386-683, 1116-1459, 1945-2072, 2225-2451, 3189-3247, 3580-3763. Deutsche Klassiker (3. udg.): s. 88-93, 98-105, 113-114. Tyske digte: II, 1-4, 16, 20, 21, 25, 26; III, 4, 6; VII, 2 c-d.

Kulturgeschichtliche Lesestücke (v. Ring Hansen u. Stærmosen) (1. udg.): s. 17-20, 29-31, 38-41, 101-106, 152-154.

Engelsk (E. Giødesen). Shaw: Arms and the Man (v. Osc. Nielsen). Shakespeare: The Merchant of Venice (v. Jes Skovgård). Cont. Reader, s. 93-122, 188-210. The Dickens Reader, s. 32-88. Friis-Hansen og Chr. Nielsen: Engelsk for Gymn., s. 107-123. Østerberg: Poems, s. 59-62, 82-92, 110-124, 130-137.

Til eksamen opgives: Shakespeare: The Merchant of Venice, IV act. Østerberg: English Poems, s. 38-40, 47-48, 59-62, 80, 82-88, 115-120, 121-122, 132-137. The Dickens Reader, s. 34-48, 72-81. T. Hardy: Fellow Townsmen, kap. VIII og IX. Ehlerm-Møller: A Contemporary Reader, s. 39-64, 113-122, 200-206.

Fransk (T. Hermann). Henriques og Willemoës: Fransk litteratur i udvalg, ca. 150 sider. Brüel: Moderne franske skribenter I, ca. 80 sider. Sten og Hyllested: Fransk Grammatik m. tilhørende stiløvelser. 8 linguaphoneplader.

Latin (E. Didriksen). Nielsen og Krarup: Latinsk læsebog for gymnasiet, s. 236-248. Krarup: Romersk poesi (1. udg.): Catullus 1, 2, 11. Vergil 2; Horats 3, 4, 5, 8, 12. Ovid 4, 6. Vald. Nielsen: Latinsk grammatik.

Til eksamen opgives: Cæsar (udvalg for gymnasiet, ved Saxild og Østergaard): 20¹-23³⁰, 64²⁶-73⁷, 82¹⁴-89²⁹. Nielsen og Krarup: Latinsk læsebog for gymnasiet (2. udg.), s. 49¹-53³⁶, 68²⁹-73²³, 119¹-124²⁶, 156⁹-157¹⁷, 164¹⁰-165¹², 236¹-244¹¹. Krarup: Romersk Poesi: Ovid, nr. 6.

Oldtidskundskab (H. Müller). Euripides: Medeia. Platon: Sokrates' forsvarstale. Platon: Sokrates i fængsel og Sokrates' død. Kunsthistorie efter Kragelund: Græske kunstværker og Luchembach I m. m.

Til eksamen opgives: Iliaden I og II (v. Østergaard). Odysseen V og VI (v. Østergaard). Kong Kroisos (v. Chr. Thomsen). Kong Ødipus (Thor Lange). Apologien (v. Gertz). Vaphiobægrene, den geometriske stil, den archaiske kunst, Theseiontemplet, Erechtheion, Delfi og Olympia, teatret, diskoskasteren, spydbæreren, Paionios' Nike, attisk gravmæle, Praxiteles' Hermes, Lysippos' skraberer, Polyuktos' Demosthenes, alexander-mosaikken.

Historie (H. Müller). Arentoft: Verdenshistorie, fra 1789 (2. udg.). Kierkegaard og Winding: Nordens historie, fra 1814 (3. udg.). Lomholt-Thomsen m. fl.: Danmark i dag (3. udg.). Billeder efter Andrup, Ilsoe og Nørlund: Danmarks historie i billeder. Tekster efter Kilder til Danmarks historie IV og V. Diverse dupliserede kilder.

Til eksamen opgives: Verdenshistorie ca. 1600-1789 og 1848-1914. Nordens historie 1660-1814 og Danmarks historie 1848-1914. Samfundslære, s. 7-13, 61-71, 80-105, 109-132, 141-159. Speciale: Den danske bondestands historie de sidste 200 år. Kilder V, nr. 2, 4, 6-10, 17, 25. Billedheftet, s. 231 og 232. Udskiftningskort over Lystrup landsby fra 1782. Målebordsblade. Korte uddrag af Randers og Vejle amtsbeskrivelser (1826), Hjørring amtsbeskri-

velse (1828), Frederiksborg amtsbeskrivelse (1831), Svendborg amtsbeskrivelse (1837). Kilder IV, s. 18–20 og 41–47. „Knud Kristensen fylder 60“, fødselsdagsinterview i Roskilde Dagblad 25/10 1940.

Naturfag (M. H. Assingbæk). K. Simonsen: Biologi (10. udg.). A. Krogh: Menneskets fysiologi (13. udg.).

Til eksamen opgives: Biologi. I fysiologi udgår s. 118–136, 141–144, 156–ud.

III Gymnasieklasse.

Matematisk afdeling a.

Religion (J. Olsen). Kaj Munk: Ordet. Indiske religioner. Parsismen.

Dansk (H. A. Koefoed). Jensenius: Dansk litteraturhistorie fra naturalismen og ud. Tilsv. stykker af Falkenstjernes håndbog. Goldschmidt: Maser og Avromche Nattergal. J. P. Jacobsen: Mogens. Paludan: Et udvalg. Ibsen: Vildanden. Dansk grammatik for gymnasiet, s. 74–88. Agerskov og Nørregård: Svensk læsebog, ca. 30 sider. Wilson og Egeland: Norsk for gymnasiet. 9 stile.

Til eksamen opgives: Jensenius: Dansk litteraturhistorie fra Holberg og ud. Falkenstjerne I⁶, s. 21–26, 94–97, 102–104, 108–110, 113–115, 155–159, 168–172, 189–190, 215–216¹², 218–220⁵, 230²¹–231, 234–235, 243–246, 251–253, 267–268, 272–275, 276–280, 296–298, 343–345, 347–350, 351–352, 356–357, 366–367, 372–375. II⁹, s. 7, 11–12, 32–33, 60–61, 80–83, 170–174, 185²⁶–188, 201, 204–205, 207–212, 223–229, 244–247, 263–267, 307¹⁵–310. III⁸, s. 39–41, 74–78, 98–102, 196–199, 229–232, 233–234, 255, 305–308. Oehlenschläger: St. Hans Aften-Spil. Blicher: En landsbydegns dagbog. Ibsen: Vildanden. Karlsson: Dansk grammatik. Agerskov og Roikjer: Svensk læsebog (1948), s. 20–25, 27–33, 52–53, 87–98, 102²⁶–103, 104–105, 106–107, 120³⁰–122, 160–162, 189–193. Wilson og Egeland: Norsk for gymnasiet, s. 24–25, 81, 84–89. Falkenstjerne III⁶, s. 333–334, 365.

Fransk (G. Goeskjær). Henriques og Willemoës: Fransk litteratur i udvalg: ca. 170 sider. Brüel: Moderne franske skribenter I. 20 sider. V. Sten og P. Hyllested: Fransk grammatik for gymnasiet: de centrale afsnit læst og repeteret.

Oldtidskundskab (H. Müller). Euripides: Medeia. Platon: Sokrates' forsvarstale. Platon: Sokrates i fængsel og Sokrates' død. Kunsthistorie efter Kragelund: Græske kunstværker og Luchembach I m. m.

Til eksamen opgives: Iliaden I og II (v. Østergaard) og Odysseen V og VI (v. Østergaard), Kong Kroisos (v. Chr. Thomsen), Kong Ødipus (Thor Lange), Apologien (v. Gertz), Vaphiobægrene, den geometriske stil, den archaiske kunst, Theseiontemplet, Erechtheion, Delfi og Olympia, teatret, diskoskasteren, spydbæreren, Paionios' Nike, attisk gravmæle, Praxiteles' Hermes, Lysippos' skraberer, Polyeuktos' Demosthenes, alexander-mosaikken.

Historie (H. Müller). Arentoft: Verdenshistorie, fra 1789 (2. udg.). Ilsø: Nordens historie fra 1814 (3. udg.). Kierkegaard, Lomholt-Thomsen og Winding: Danmark idag (3. udg.). Billeder efter Andrup, Ilsø og Nørlund: Danmarks historie i billeder. Tekster: Kilder til Danmarks historie IV og V. Diverse dupliserede kilder.

Til eksamen opgives: Verdenshistorien ca. 1600–1789, s. 133–199. Nordens historie 1660–1814, s. 109–146. Verdenshistorien 1848–1914, s. 67–156. Danmarks historie 1848–1914, s. 171–215. Samfundslæren s. 7–13, 61–71, 80–105, 109–132 og 141–159. Speciale: Den danske bondestands historie i de sidste 200 år: Kilder V, nr. 2, 4, 6–10, 17, 25. Danmarks historie i billeder, nr. 231 og 232. Udskiftningskort over Lystrup landsby fra 1782. Målebordsblade. Korte uddrag af Randers og Vejle amtsbeskrivelser (1826), Hjørring amtsbeskrivelse (1828), Frederiksborg amtsbeskrivelse (1831), Svendborg amtsbeskrivelse (1837). Kilder IV, s. 18–20 og 41–47. „Knud Kristensen fylder 60“, fødselsdagsinterview i Roskilde Dagblad 25/10 1940.

Naturfag (K. Hemmingsen). K. Simonsen: Biologi (10. udg.). A. Krogh: Menneskets fysiologi (13. udg.).

Til eksamen opgives: Biologi, hele bogen. I fysiologien opgives ikke s. 118–136, 141–144, 156-bogen ud.

Naturalære (P. Poulsen). a. *Fysik med astronomi*. Sundorph: Mekanisk fysik, s. 55–105. Sundorph: Lyslære, s. 60–76. Tage Larsen: El.lære, s. 76–198. Barmwater: Astronomi, s. 106–130.

Til eksamen opgives: Sundorph: Varmelære (7. udg.), s. 17–28, 30–32, 35–47. Sundorph: Lyslære (6. udg.), s. 8–22, 31–46. Sundorph: Mekanisk fysik (6. udg.), s. 10–17, 23–46, 53–70, 94–102. Tage Larsen: El.lære (2. udg.), s. 30–41, 44–57, 91–125, 175–186. Barmwater: Astronomi (8. udg.), s. 17–25, 28–31, 49–73. Øvelser: 1) Isens smeltevarme. 2) Udvidelseskoefficienter. 3) Atmosfærisk lufts normalvægtfylde. 4) Samlelinsens brændvidde. 5) Faradays love. 6) Kapaciteters sammensætning. 7) Spektrometret. 8) Bevægelse under påvirkning af konst. kraft. 9) Rotationsenergi. 10) Ohms lov, strømforgrening. 11) Daniell-elements konstanter.

12) Massefylde. 13) Penduler. 14) Overfladespænding, varmeeenhedens mek. akvil. 15) Diode og triode.

b. Kemi. Kobberø: Kemi for gymnasiet (2. udg.), s. 129–171.

Til eksamen opgives: S. 32–40, 50–71, 74–76, 81–87, 104–112, 125–138, 143–154, 158–162, 172–189.

Matematik (S. Brinkhard). Albert Kristensen: Stereometri, Aritmetik og Algebra II.

Til eksamen opgives: Albert Kristensen: Aritmetik I (5. udg.), §§ 1–6, 11–22, 46–53. Aritmetik II (5. udg.), §§ 5–13, 23–26. Trigonometri (5. udg.), §§ 11–46, 48–52, 59–62. Analytisk plangeometri (6. udg.), §§ 9–22, 32–49. Differential- og integralregning (3. udg.), §§ 10–21, 23–25, 27–47. Stereometri (3. udg.), §§ 43–53, 67–87.

III Gymnasieklasse.

Matematisk afdeling b.

Religion (H. A. Koefoed). Som a-klassen.

Dansk (H. A. Koefoed). Som a-klassen.

Naturfag (M. H. Assingbæk). Som a-klassen.

Matematik (Sv. Møller). Som a-klassen.

Fransk (T. Hermann). Henriques og Willemoës: Fransk litteratur i udvalg, ca. 150 sider. Brüel: Moderne franske skribenter, ca. 75 sider. Grammatik efter V. Steen og P. Hyllested. 8 grammofonplader (linguaphone).

Oldtidskundskab (J. Hatting). Euripides: Medeia. Sokrates' forsvarstale og Sokrates i fængslet. Kragelund: Kunsthistorie. Mytologi.

Til eksamen opgives: Iliaden (v. Østergaard) I, VI. Odysseen (v. Østergaard) VI. Sofokles: Kong Ødipus. Herodot: Kong Kroisos. Sokrates' forsvarstale (v. Holten-Bechtolsheim). Kragelund: Græske kunstværker (2. udg.), fig. 12, 19, 20, 29, 38, 41, 44, 46, 48–50, dorisk og jonisk stil, partenontiden, teatret.

Historie (J. Hatting). Arentoft: Verdenshistorie fra 1789. Kierkegaard og Winding: Nordens historie fra 1815. Tekster efter Kilder til Danmarks historie IV. Billeder efter Andrup, Ilsøe og Nørlund: Danmarks historie i billeder. Speciale.

Til eksamen opgives: Arentoft: Verdenshistorie 1878–1945. Kierkegaard og Winding: Nordens historie 1848–1920. Speciale I: Danske landsbykirker. Thure Hastrup: Vore gamle kirker, s. 7–15, 30–64, 85–121. Andrup, Ilsøe og Nørlund: Danmarks historie i

billeder, fig. 76, 77, 80, 81, 88, 96, 97. Desuden opgives Slangerup, Jørlunde, Brønshøj kirker samt kalkmalerierne i Lynge. Speciale II: Tysklands udenrigspolitik 1933-40. Grundbog: Storpolitik efter 1933 (udg. af statsradiofonien). Tekster: Bøgebjerg og Elmelund: Kilder til mellemkrigstidens historie, s. 5-13, 39-42, 61-117. Samfundslære, s. 13-60, 80-128, 152-160.

Naturlære (E. Garby). a. *Fysik med astronomi*. Sundorph: Mekanisk fysik, fra 2. afsnit og bogen ud. Lyslære: S. 59-71. Elektricitetslære: Fra vekselstrøm og bogen ud. Barmwater: Astronomi: Fra månen og bogen ud.

Til eksamen opgives: Sundorph: Varmelære (7. udg.), s. 7-20, 28-33, 38-43, 50-53. Sundorph: Lyslære (8. udg.), s. 23-32, 36-40, 63-72. Sundorph: Elektricitetslære (9. udg.), s. 1-16, 21-31, 66-89, 98-104, 146-151, 159-169, 175-180. Sundorph: Mekanisk fysik (8. udg.), s. 1-18, 20-55. Barmwater: Astronomi (8. udg.), s. 5-25, 40-48, 51-65, 93-97. Øvelser: 1) Varmefyldbestemmelser. 2) Vædskers udvidelseskoefficient. 3) Kogning ved lavt tryk og mættede dampes tryk. 4) Normalvægtfylde. 5) Lensesystemer. 6) Wheatstones bro. 7) Elastiske svingninger. 8) Varmeenhedens mekaniske ækvivalent. 9) Faradays elektrolytiske love. 10) Vekselstrømsforsøg. 11) Faldende plade og Yo-Yo. 12) Lydens hastighed i luft, glas og CO₂. 13) To- og treelektrodevævet. 14) Spektroskopet. 15) Spektrometret.

b. *Kemi* (E. Garby). Kobberø: (2. udg.): Kemi for mat.-naturv. gymnasium, s. 136-196.

Til eksamen opgives: S. 26-33, 40-62, 76-81, 96-106, 115-125, 131-146, 158-160, 172-196.

II Gymnasieklasse.

Nysproglig afdeling.

Naturfag (K. Hemmingsen). W. F. Hellner: Geografi for det sproglige gymnasium (2. udg.).

Til eksamen opgives: Det læste undtagen s. 34-39, 62-72, 167-185.

II Gymnasieklasse.

Matematisk afdeling a.

Engelsk (A. Rasmussen). Friis-Hansen og Chr. Nielsen: Engelsk for gymnasiet II, s. 5-42, 66-171. Th. Mogensen og G. Rosenmeier: A modern English Omnibus, s. 5-18, 94-120.

Tysk (V. Stærmosé). Kellermann: Die Katastrophe (v. Gad). Nydahl: Lebendige deutsche Dichtung, nr. 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11.

Naturfag (Hermod Andersen). Hellner og Humlum: Geografi for gymnasiets mat.-naturv. linie I og II (2. udg.). Speciale: U.S.A.

Til eksamen opgives: Fysisk geografi, kulturgeografi, kul, olie, jern. Speciale: U.S.A.

II Gymnasieklasse.

Matematisk afdeling b.

Engelsk (H. A. Koefoed). Friis-Hansen og Chr. Nielsen: Engelsk for gymnasiet II, s. 5-171. A modern English Omnibus, sec. ed., s. 94-120.

Tysk (V. Stærmosé). Som a-klassen.

Naturfag (K. Hemmingsen). Hellner og Humlum: Fysisk geografi (2. udg.). Hellner og Humlum: Erhvervsgeografi.

Til eksamen opgives: Hellner og Humlum: Fysisk geografi: Det læste (dog mindre vægt på Danmarks undergrund). Hellner og Humlum: Erhvervsgeografi, s. 1-27, 59-64, 86-108.

Realklassen.

Dansk (J. Olsen). Holberg: Den politiske kandestøber. Pontoppidan: Fra hytterne. Olrik: Danske folkeviser, s. 121-160, 244-248. Clausen og Hansen: Dansk læsebog for realklassen, s. 44-56, 58-71, 91-104, 120-142, 168-186, 206-216, 221-228, 271-272. Fristil hver 14. dag. Ottar Jensen: Dansk grammatik for mellemskolen og realklassen med tilsvarende analysetekster.

Til eksamen opgives: Holberg: Den politiske kandestøber. Pontoppidan: Fra hytterne. Olrik: Danske folkeviser (6. udg.), s. 121-160, 244-248. Clausen og Hansen: Dansk læsebog for realklassen (7. udg.), s. 44-56, 58-71, 91-104, 120-142, 168-186, 206-216, 271-272.

Engelsk (J. Himmelstrup). O. Friis-Hansen og Chr. Nielsen: Engelsk for realklassen, s. 5-67, 73-92. Øvelser efter øvelsheftet og Egekvist og Helweg-Møller: Engelske realeksamensopgaver.

Til eksamen opgives: Det læste.

Tysk (H. A. Koefoed). Wiggers Smith, Hasselriis, Mogensen: Tysk IV (4. opl.), stk. 2, 6, 10, 11, 13, 14, 15, 19, 21, 23, 27, 34, 41.

Til eksamen opgives: Det læste.

Fransk (G. Jensen). N. Chr. Nielsen og Hoffmann: Fransk begynderbog (12. udg.), I del, stk. 1–54; II del, s. 55–104.

Til eksamen opgives: II del, s. 55–104.

Historie (J. Hatting). Kierkegaard og Winding: Danmark siden 1901 til side 71. Lomholt-Thomsen og Winding: Borger og samfund, s. 5–98.

Til eksamen opgives: Af Kierkegaard og Winding, s. 1–71. I samfundslære opgives s. 10–40, 44–52, 65–69, 87–98.

Geografi (Hermod Andersen). Johs. Reumert: Erhvervsgeografi (5. udg.).

Til eksamen opgives: Hele bogen, undtagen s. 62–70.

Naturhistorie (A. Winther Pedersen). E. Wesenberg Lund: Biologi for realklassen.

Til eksamen opgives: Det læste.

Naturlære (C. Simonsen). J. K. Eriksen: Fysik I (varmelære). Fysik II (elektricitetslære (2. udg.) til elektriske svingninger).

Til eksamen opgives: Det læste.

Regning og matematik (E. Garby). Regning: Friis-Petersen og Jessen: Realklassens regnebog, dog mest opgaver efter Lomholdts opgavesamling. Matematik: J. L. W. Jessen og O. A. Smith: Matematik og regning for realklassen. Et sæt skriftligt hjemmearbejde ugentlig.

Til eksamen opgives: Matematik og regning for realklassen af J. L. W. Jessen og O. A. Smith fra side 12 med undtagelse af regning med tilnærmede tal og eksponentielle ligninger.

4. Mellemskoleklasse a.

Religion (E. Giødesen). Kirkehistorie efter Åge Bentzen, Th. Glahn og K. Frigast-Hansen.

Dansk (E. Thastum). Clausen og Hansen: Dansk læsebog for mellemskolen III benyttet til tekstgennemgang og analyse. Oehlen-schläger: Hakon Jarl. Falbe-Hansen og Keller: Svenske læsestykker. 30 ns. En stil hver 14. dag.

Til eksamen opgives: Clausen og Hansen: Dansk læsebog for mellemskolen III (12. udg.), s. 14–19, 37–40, 54–70, 90–92, 108–112, 120–142, 156–165, 167–185, 206–207, 207–208, 231–240, 265–270 (152³/₁₀ ns.). Falbe-Hansen og Keller: Svenske læsestykker (5. udg.), s. 20–25, 47–56, 94–104 (30 ns.).

Tysk (V. Stærmose). Wiggers Smith, Hasselriis og Mogensen: Tysk III med tilhørende øvelser, stk. 2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15.

16, 18, 29, 33, 35 samt Theodor Storm : Pole Peppenspäler (i Ingerslev : Kursorisk tysk for Mellemskolen).

Til eksamen opgives : Tysk III : Det læste ÷ nr. 15, 16, 19 samt Pole Poppenspäler, s. 12 (Du kannst—s. 32 (Es war —).

Engelsk (J. Himmelstrup). O. Friis-Hansen og Chr. Nielsen : Engelsk IV, s. 1–82. I øvelsesheftet er de tilsvarende stykker og den grammatiske oversigt gennemgået.

Til eksamen opgives : S. 7–22, 24–37, 39–74.

Latin (G. Jensen). Kr. Mikkelsen : Latinsk læsebog I afdeling og af II afdeling kap. I–XXXIII.

Til eksamen opgives : II afdeling, kap. I–XXXIII.

Historie (G. Jensen). Hatting og Møller : Verdenshistorie II, 1815–1939.

Til eksamen opgives : Det læste.

Geografi (M. H. Assingbæk). C. C. Christensen : Geografi for mellemskolen II : Nordamerika og Norden.

Til eksamen opgives : Det læste.

Naturhistorie (M. H. Assingbæk). Hvass og Jørgensen : Zoologi IV : Mennesket + menneskets snyltere. Balslev og Simonsen : Botanik IV.

Til eksamen opgives : Det læste (÷ planteliv på dyrket jord).

Naturlære (C. Simonsen). Rasmussen og Simonsen : Fysik for mellemskolen II (13. udg.). fra Lys-bogen ud. Rasmussen og Simonsen : Uorganisk kemi for mellemskolen, fra Syrer-bogen ud.

Til eksamen opgives : Det læste (÷ i fysik, § 83, 94, 95, 96).

Regning og matematik (C. Simonsen). *Regning* : Friis-Petersen og Jessen : Mellemskolens ny regnebog IV. *Geometri* : Juul og Rønnau : Geometri for mellemskolen (8. udg.), fra Areal-bogen ud.

Til eksamen opgives : Det læste.

Sløjd. Opgaverne var et bord og tobaksdåse.

4. Mellemskoleklasse b.

Historie (J. Hatting). Som a-klassen.

Regning og matematik (C. Simonsen). Som a-klassen.

Religion (E. Thastum). Kirkehistorie efter Juul-Mortensen og Norrild : Bibelhistorie for mellemskolen (4. udg.), fra s. 164 og ud.

Dansk (H. A. Koefoed). Cl. Clausen og Hans Hansen : Dansk læsebog for mellemskolen III ved Jørgen Andersen. Blicher : Røverstuen. Falbe-Hansen og Keller : Svenske læsestykker.

Til eksamen opgives : Clausen og Hansen : Dansk læsebog for mellemskolen III, (1951), s. 37–49, 52–54, 75–92, 94–120, 144–155,

156-167, 184-185, 231-240, 264-265. Røverstuen. Falbe-Hansen og Keller: Svenske læsestykker, s. 37-40, 60-73, 104-106, 112-116.

Tysk (T. Hermann). Wiggers Smith, Hasselriis og Mogensen: Tysk III, stk. 2, 3, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 23, 25, 29, 31, 32, 33, 35, 39, 41, 42.

Til eksamen opgives: Det læste ÷ stk. 16, 25 og 35. Extemporal efter Pederzanit-Weber: Auf rauhen Pfaden.

Engelsk (frk. R. Lorentzen). Friis-Hansen og Chr. Nielsen: Engelsk IV med øvebog (÷ stk. 9, 16, 24, 25).

Til eksamen opgives: Stk. 3, 4, 7, 10, 15, 19, 26, 27, 29, 30, 31.

Latin (E. Didriksen). Som a-klassen.

Til eksamen opgives: Som a-klassen.

Historie (J. Hatting). Hatting og Møller: Verdenshistorie II 1815-1939.

Til eksamen opgives: Det læste.

Geografi (Hermod Andersen). Som a-klassen.

Til eksamen opgives: Som a-klassen.

Naturhistorie (K. Hemmingsen). Hvass og Jørgensen: Zoologi IV (÷ lavere dyr, husdyr). Balslev og Simonsen: Botanik IV + menneskets snyltere.

Til eksamen opgives: Det læste (÷ planteliv på dyrket jord).

Naturlære (K. Hemmingsen). Rasmussen og Simonsen: Fysik for mellemskolen, fra lyden-bogen ud ÷ § 83. Rasmussen og Simonsen: Uorganisk kemi for mellemskolen, fra syrer bogen ud.

Til eksamen opgives: Det læste.

Af skolens dagbog.

I skolens week-endhytte i Uggeløse har der været afholdt lejrskole med følgende klasser:

- II g. m. b. 14/8–18/8, lejrleder overlærer *Winther Pedersen* med faglig assistance af lektor *Müller* og adjunkt *Hemmingsen*.
- II g. m. a. 19/8–24/8, lejrleder lektor *Hermod Andersen* assisteret af lektor *Hatting* og adjunkt *Brinkhard*.
- II g. s. 24/8–30/8, lejrleder overlærer *Simonsen* assisteret af lektor *Hatting* og adjunkt *Hemmingsen*.
- 3. ml. b. 24/4–30/4, lejrleder overlærer *Winther Pedersen* assisteret af lektor *Hermod Andersen*.
- 3. ml. a. 12/5–17/5, lejrleder sanglærer *Wesch* assisteret af lektorerne *Assingbæk* og *Hatting*.

Desuden har flere klasser under læreres tilsyn tilbragt en week-end i hytten.

II g. m. b. har været med adjunkt *Hemmingsen* på ekskursion til Køge og Stevns og alle I g.-klasser på Bornholm sammen med lektorerne *Assingbæk*, *Hatting* og *Müller* samt adjunkt *Hemmingsen*.

I juleferien deltog elever fra III g. sammen med adjunkt *Hemmingsen* i Nordens gymnasiaststævne i Lillehammer, og i påsken var 2. ml. b. med hr. *Hemmingsen* på skitur i Norge.

Lektorerne *Hatting* og *Himmelstrup* samt adjunkt *Hemmingsen* har foretaget ture til Skåne med forskellige klasser.

De fleste af skolens klasser har aflagt studiebesøg på museer og udstillinger. III g. har aflagt besøg i Bispebjerg hospitals blodbank.

Erhvervsvejledning har været arrangeret for eleverne i afgangsklasserne; bl. a. har eleverne i III og II g. deltaget i erhvervsvejledende aftenmøder på skolen og Københavns rådhus.

Færdselsundervisning er givet af politiet i en række klasser, og ca. 125 elever har med et godt resultat deltaget i den af færdselspolitiet arrangerede cyklistprøve.

Med foreningen Norden som formidler har skolen haft besøg af en norsk og en svensk rejselektor: adjunkt *Wolff*, Malmø, holdt lysbilledforedrag om Dalarne, og lektor *Skånland*, Nesna, redegjorde for sprogforholdene i Norge. Desuden har Landslaget for norske Vandreherberg arrangeret et filmsforedrag på skolen. Fortrinsvis for det sproglige gymnasium har pastor *Teap-Fugard* holdt foredrag på engelsk ledsaget af lysbilleder, og for samme klasser

har fru *Eleonore Schjelderup*, Oberbayern, reciteret „Faust“ på tysk. Skolelægen, dr. med. *Keiser-Nielsen*, har vist lysbilleder fra og fortalt om sit flerårige ophold i Indien. Endelig har kgl. skuespiller *Henrik Malberg* vist sin kunst for eleverne.

Lektor *Stærmosé* har for musikinteresserede elever gennemgået 2 af Mozarts hovedværker: „Figaros Bryllup“ og „Don Juan“ (begge i Glyndebourne-indspilningen).

Lørdag den 8. februar afholdtes den årlige skolefest, som arrangeredes af elever i II g.-klasserne. Lektor *Müller* og adjunkt *Rasmussen* bistod komiteen. Forud for ballet opførtes Aristofanes „Skyerne“ med adjunkt *Koefoed* som instruktør.

Gymnasieforeningen „Elyson“ har arrangeret foredrags- og filmsaftener samt festlige sammenkomster.

I „Hades“, mellem skolens elevforening, har der under ledelse af adjunkt *Hemmingsen* hver mandag vinteren igennem været åbent hus. Eleverne har her spillet bordtennis og skak, byttet frimærker, set film o.s.v.

Sporten ved skolen.

Atletik:

I gymnasieskolernes regionsstævne i København deltog vi med hold i alle fire aldersgrupper. Vi vandt stævnet ved at blive nr. 1 i I, III og IV gruppe. Ved finalestævne i Holbæk blev vi nr. 10.

Desuden har vi som sædvanlig afholdt skolemesterskaber i atletik.

Basketball:

Klasseturneringen er endnu ikke afsluttet. Vi vandt gymnasieskolernes turnering, hvori deltog 9 skoler.

Fodbold:

I „A.B.“s gymnasiepokalturnering tabte vi i slutkampen til Metropolitanskolen.

Gymnastik:

Skolemesterskaber afholdt som sædvanlig. I gymnasieskolernes turnering vandt vi i A-rækken Dansk Gymnastikforbunds pokal og i B-rækken en pokal udsat af Gymnasieskolernes Gymnastiklærerforening. Desuden har vore bedste gymnaster deltaget i Københavns kommunale skolevæsens opvisning i Idrætshuset den 16/4.

Håndbold:

I Gymnasieskolernes Gymnastiklærerforenings turnering for København og nærmeste omegn deltog vi med hold i begge rækker uden at blive placeret.

Efterslægtens Boldklub,

stiftet 1920 og støttet økonomisk af Selskabet for Efterslægten, spiller i Danmarksturneringens 2. division i håndbold og blev i turneringen om Københavns mesterskabet i Basketball nr. 2 i 1. division, nr. 1 i senior II, nr. 1 i ynglingerækken, nr. 1, 2 og 3 i juniorrækken og nr. 1 og 4 i drengerækken.

Elevers forsømmelse.

Skolen har ret til at kræve lægeattest, når en elev forsømmer skolegangen på grund af sygdom. Som regel håndhæves denne ret ikke, når det drejer sig om en kortere sygeperiode. Hvis fraværelsen strækker sig over mere end en uge, bedes skolen underrettet. I alle tilfælde medbringer eleven, når han atter møder på skolen, en skriftlig meddelelse om fraværelsens årsag og varighed. Denne afleveres i første time til den lærer, der fører protokollen.

I alle tilfælde, hvor det **ikke** drejer sig om sygdom, må der *på forhånd* rettes henvendelse til skolen, så at der kan tages stilling til fraværelsens gyldighed.

Årsprøve m. m.

Årsarbejdets og prøvernes udfald meddeles for 1. til 3. mellem-skoleklasse lørdag den 21. juni kl. 9, – for den øvrige skoles vedkommende samme dag kl. 11.

Det nye skoleår begynder tirsdag den 12. august kl. 9.

Rektor træffes sikrest hver skoledag kl. 12–13.

Skolens telefon er Bella 4340.

Til at overvære prøverne og årsafslutningerne indbydes elevernes forældre og værger samt skolens gamle elever og iøvrigt enhver, der har interesse for skolen.

Indholdsfortegnelse

Årsfesten	3
In memoriam	16
Rektorindsættelsen	18
Afgangsprøverne 1957	19
Skolenævnet	21
Skolens lærere	22
Pensa i eksamensklasser	25
Skolens dagbog	35
Sporten	36
Årsprøve m. m.	38

